

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Българска агенция по безопасност на храните

Областна дирекция по безопасност на храните – Монтана

Марокански скакалец – *Doclostaurus maroccanus* Thunbg.

Мароканският скакалец има космополитно разпространение. У нас се среща навсякъде. Намира благоприятни условия за снасяне на яйцата си и за развитие върху целинни и пустеещи земи, ливади, пасища и др. Напада почти всички културни растения, като предпочита тревистата растителност – житни, едногодишни и многогодишни бобови, зеленчукови, технически култури, ливадни треви и др. При липса на храна напада лозята, овощните култури, горските насаждения и др. Има единична и стадна фаза, която е значително по-опасна.

Doclostaurus maroccanus

Възрастното насекомо е с жълто-кафяво до ръждивокафяво тяло със светложълти или по-тъмни петна. Върху преднегръда има характерна жълто-бяла Х-подобна фигура. Първата двойка крила са удължени, кожести, с жълто-кафяви жилки и тъмни петна. Втората двойка са полупрозрачни, белезникави. Задните пищяли са червени, по-светли в основата. Колената на третата двойка крака са черни, без петна. Дължината на тялото при женските е 27-30 mm, а при мъжките – 20-28 mm.

Яйцата са белезникави до бледожълти, пръчковидно удължени, заоблени, разположени на редове по 3-4 в яйчни мехчета. Мехчетата са дълги 20-30 mm, широки 5-6 mm, цилиндрични, прави или слабо извити, с плоско, лесно отделящо се капаче.

Ларвите приличат на възрастното насекомо, но са безкрили. Те имат пет ларвни възрасти. Ларвите от *първа възраст* първоначално са бели, а по-късно сиво-черни. Ларвите от *втора възраст* са по-светли, с по-ясно изразена Х-подобна фигура на преднегръда. Ларвите от *трета възраст* са маслинозелени, със зачатъчни крила. В *четвърта възраст* зачатъчните крила достигат втория коремнен сегмент. В *пета възраст* наподобяват окраската на възрастното насекомо, а крилата са до средата на коремчето.

Яйчно мехче

Зона запълнена с пенеста материя (1);

Свободна зона (2);

Зона на яйцата (3)

☒ Гр. Монтана, п.к. 3400, ул. „Юлиус Ирасек“ № 4

☎ 359 (096) 30 02 02, www.bfsa.egov.bg

☐ Ниво 3, TPL-RED

☐ Ниво 2, TPL-AMBER

☐ Ниво 1, TPL-GREEN

☐ Ниво 0, TPL-WHITE

Мароканският скакалец *развива едно поколение годишно и зимува като яйце*, в яйчни мехчета, в почвата. Мехчетата са разположени вертикално, непосредствено под почвената повърхност. Поради нееднаквото нагряване на горните и долните редове яйца, излюпването е много неравномерно и може да продължи 1 – 2 месеца. *Ларвите започват да се излюпват в края на април - началото на май, когато средната денонощна температура на въздуха в продължение на няколко дни се задържа 16-17°C*. При излизането си те са бели, с удължена почти червеобразна форма. До няколко часа придобиват специфичната си форма и покафеняват.

При висока плътност Мароканският скакалец е *стадно насекомо*. При стадната фаза Х-образната шарка е по-неясно изразена. Стадността се проявява още след излюпването на ларвите и продължава през целия им живот. Отначало те се събират в малобройни групи, които по-късно се обединяват помежду си и образуват големи съобщества. Събирането на ларвите в по-големи групи намалява отделянето на топлина и ги предпазва от охлаждане. Те се хранят, като нагриват, листата, пъпките прегриват връхните части и сочните стъбла на растенията. При житните нагриват класовете, а при други растения и плодовете. Възрастните насекоми се появяват в края на май и първата половина на юни. Хранят се, като нагриват надземните части на растенията. Скакалците копулират в края на юни и първата половина на юли. През този период те се стремят към водни източници и влажни места. Понякога прелитат до 50 km дневно. Летят при слънчево време и при температура, не по-ниска от 22°C. Движат се на ята, които на дължина и широчина могат да достигнат няколко километра. При висока плътност неприятелят е способен да унищожи растителността на големи площи. Скакалците набавят влагата, необходима за жизнените им процеси, чрез храната и в сухи години повредите са по-големи. Един скакалец, на ден, може да приеме храна, равна на собственото му тегло.

Женските снасят яйцата си от края на юни, юли, до началото на август. Снасянето не се осъществява на всички обитавани места, а само на отделни участъци (огнища). Подходящи за целта са необработваемите площи: ливади, пасища, целини, хълмовете и др. Избират се склоновете с южно и юго-източно изложение, с глинесто-песъчливи и песъчливи почви и ниска растителност. Женското насекомо, със задната част на коремчето си, прави ямички в почвата, на дълбочина 1-2 cm и отделя секрет, който образува мехче. То е разположено непосредствено под почвената повърхност. В него се поместват от 14 до 40 яйца, (най-често 25-30) наредени в 3-4 реда. В горната си част мехчето се запълва с пенообразна материя, която постепенно засъхва и служи като изолатор. Върху почвата се вижда само капачето му – леко хлътноло, кръгло, с диаметър 5-6 mm. Едно женско насекомо през целия си живот снася средно 150-200 яйца в 3-4 мехчета, с които видът остава да зимува.

ПРОВЕЖДАНЕ НА БОРБА: *Борбата със скакалците трябва да бъде насочена срещу ларвите*, тъй като те са концентрирани на малки площи (огнища), слабо подвижни са, по-чувствителни са към инсектицидите и по-лесно могат да бъдат унищожени. След окрилянето скакалците започват да прелитат на други местообитания и борбата се затруднява. При избор на инсектицид трябва да се имат предвид площите и културите, които ще бъдат третирани, като се прецени добре отровността и карантинния срок на използваното средство.

От агротехническите мероприятия за борба срещу скакалците имат значение разораването на целините, правилното използване на пасищата, унищожаването на плевелите и др.

При провеждане на растителнозащитни мероприятия строго да се спазват изискванията на Наредба № 13 от 26 август 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности!

ОДБХ - Монтана, отдел „Растителна защита“

☒ Гр. Монтана, п.к. 3400, ул. „Юлиус Ирасек“ № 4
☎ 359 (096) 30 02 02, www.bfsa.egov.bg

Ниво 3, TPL-RED Ниво 2, TPL-AMBER Ниво 1, TPL-GREEN Ниво 0, TPL-WHITE